

Talouden tuottavuus- ja tasapaino-ohjelma 2024 -2027

Porvoon kaupunki

luonnos 31.1.2024

Kuntatalouden näkymät 2024 - 2027

VM Black Friday 17.11.2023:

Vuoden 2022 verotuksen valmistuminen aiheuttaa muutoksia sote-siirtolaskelmaan ja kuntien valtionosuuksiin

Kuntaliitto 20.12.2023:

Julkinen talous on heikoimmillaan vuosina 2024 ja 2025

Julkiseen sektoriin taloustaantumana voimakkaimmat vaikutukset välittyvät viiveellä. Julkinen talous onkin heikoimmillaan vuosina 2024 ja 2025. Julkisen talouden alijäämä ylittää tuolloin EU:n kolmen prosentin viitearvot ja Suomi mitä todennäköisimmin joutuu liiallisen alijäämän menettelyyn. Tilanne on hyvin kiusallinen hallitukselle, jonka politiikan ykköstavoite on julkisen talouden sopeuttaminen.

Taloukasvun hiipuminen on myrkkä julkiselle sektorille. Tehtyjen työtuntien väheneminen, kulutuksen kasvun sekä yritysten kannattavuuden hiipuminen näkyvät suoraan verotuloissa. Verokertymiin iskee myös työttömyysvakuutusmaksun alentaminen vuodesta 2024 lähtien. Julkisen sektorin verotulojen kasvu onkin pienentynyt kansantalouden tilinpidon aikaisemmista ennusteista. Kokonaisveroaste laskee sekä valtiovarainministeriön että Suomen Pankin ennusteissa noin parilla prosenttiyksiköllä suhteessa bruttokansantuotteeseen. Paikallishallinnon verotuloennusteet lähivuosille eivät kuitenkaan ole muuttuneet viime yksystä kovinkaan paljon.

29.1.2024

Sari Klenberg

VM Taloudellinen katsaus 19.12.2023:

Heikko talouskehitys ja ripeä menojen kasvu pitävät julkisyhteisöt sitkeästi alijäämäisinä

Suomen julkisen talouden tilanne on kääntymässä heikompaan. Julkisyhteisöjen alijäämän arvioidaan olevan 2,5 prosenttia suhteessa bkt:hen tänä vuonna. Alijäämä kasvaa ensi vuonna 3,5 prosenttiin yhtäältä hitaan verotulojen kasvun ja toisaalta nopean menojen kasvun vuoksi.

Aiemmin päätetyt varautumismenot, mittavat investoinnit ja hintojen sekä palkkojen nopea nousu pitävät menojen kasvun ripeänä myös lähitulevaisuudessa. Julkisyhteisöjen alijäämä kohenee jatkuvuutena noin 3 prosenttiin suhteessa bkt:hen, kun hallituksen sopeutustoimet alkavat purra sekä talous ja työllisyys alkavat kasvaa ennustejakson lopulla.

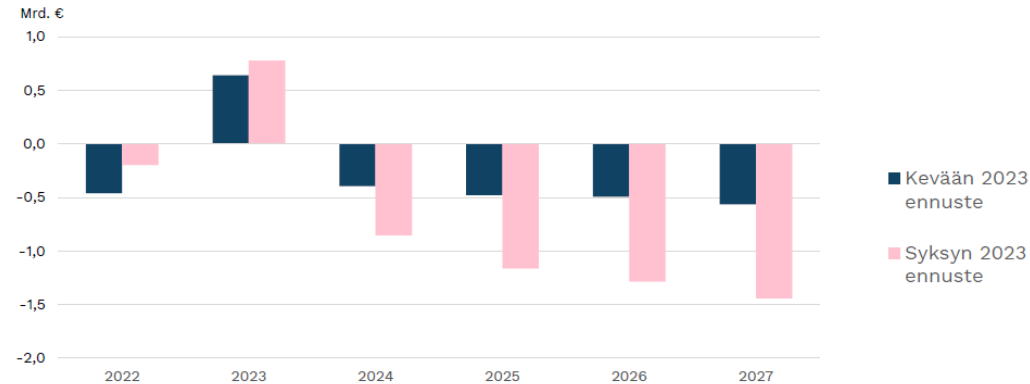
Valtionhallinnon alijäämä pysyy mittavana läpi koko ennustejakson, eikä kuntahallinnossa tai hyvinvointialueilla ole odotettavissa alijäämien oikenemistä. Ilman sosiaaliturvarahastojen huomattavaa ylijäämää Suomen julkisyhteisöjen alijäämä olisi merkittävästi syvempi.

Valtion ja paikallishallinnon alijäämien sekä hitaan taloukasvun seurauksena velkasuhde jatkaa kasvuaan. Se ei ole kääntymässä laskuun näköpiirissä olevalla talouden kehityksellä.

Kuntatalouden näkymät 2024 - 2027

Kuntatalouden ennuste heikentynyt

Toiminnan ja investointien rahavirta

Toiminnan ja investointien rahavirta = tulorahoitus - investoinnit
Toiminnan ja investointien rahavirta kuvaa kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen.

3
Lähde: Kuntatalousohjelma syksy 2023, VM

- Kuntatalouden kehitysarvio 2024 -2027 on heikentynyt viime keväästä. Tulojen ja menojen välillä on kasvavaa epätasapainoa.
- Vuosikate kattaa poistot, mutta ei riitä kattamaan nettoinvestointeja.
- Toiminnan ja investointien rahavirta ajautuu pysyvästi miinukselle 2024-2027. Kuntatalouden velka kasvaa.

29.1.2024

Sari Klenberg

Kuntatalouden vuosikate ja tilikauden tulos

panelaskelman mukaan, mrd.€

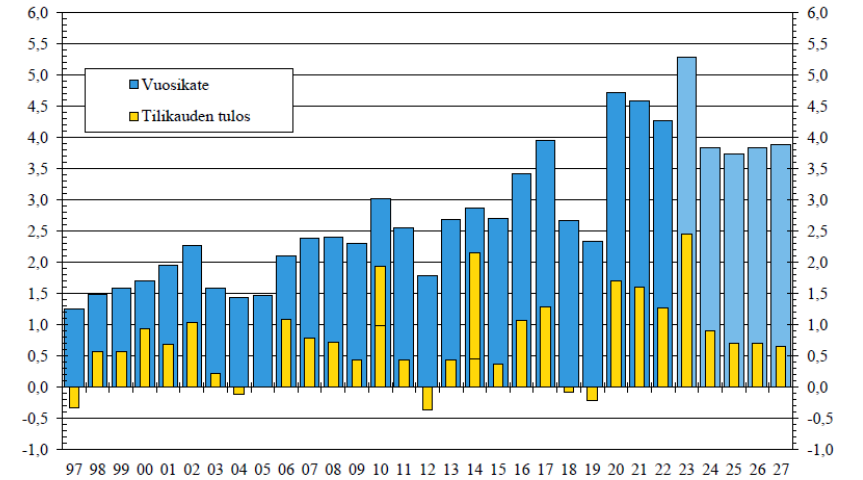
Vuoden 2010 tuloksessa HSY:n perustamisesta johtuvaa kirjanpidollista myyntivoittoa 0,95 mrd. euroa.

Vuonna 2014 kunnallisten liikelaitosten yhtiöittäminen paransi tulosta 1,7 mrd. euroa.

Vuosien 2016 ja 2017 vuosikatetta vahvistivat kikkymääräleikkaus ja työntantajamaksujen alennukset. Kiky-säästöt leikattiin täysimääräisinä vuosina 2018-2019.

Vuonna 2020 vuosikatetta vahvistaa noin 2,6 miljardin euron koronatuki kunnille ja sairaanhoitopiireille. Vuodelle 2021 myönnettiin koronatukia yhteensä noin 2,4 miljardia euroa.

Vuoden 2023 vuosikatetta parantaa erityisesti edellisten vuosien verotilitykset.

10
Päivitetty: 9.10.2023/Mehtonen
Lähde: vuodet 1997-2020 Tilastokeskus, vuodet 2021-2022 Valtiokonttori, vuosien 2023-2027 arviot VM 9.10.2023

Kuntasektorin vuosikate, poistot sekä investoinnit¹⁾

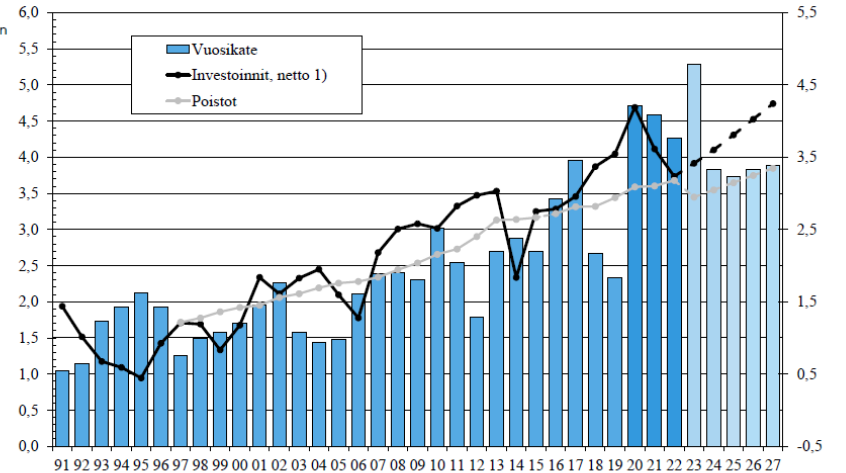
panelaskelman mukaan, mrd.€

Vuoden 2014 nettoinvestointien tasoon vaikuttaa kunnallisten liikelaitosten yhtiöittäminen.

Vuosien 2016 ja 2017 vuosikatetta vahvistivat kilpailukykysojimuksessa sovittu lomarähaleikkaus ja työntantajamaksujen alennukset. Kiky-säästöt leikattiin kuntataloudesta täysimääräisinä vuosina 2018-2019.

Vuonna 2020 vuosikatetta vahvistaa noin 2,6 miljardin euron koronatuki kunnille ja sairaanhoitopiireille. Vuodelle 2021 myönnettiin koronatukia yhteensä noin 2,4 miljardia euroa.

Vuoden 2023 vuosikatetta parantaa erityisesti edellisten vuosien verotilitykset.

9
Päivitetty: 9.10.2023/Mehtonen
Lähde: vuodet 1991-2020 Tilastokeskus, vuodet 2021-2022 Valtiokonttori, vuosien 2023-2027 arviot VM 9.10.2023

¹⁾ Investoinnit, netto = Käyttöomaisuusinvestoinnit-rahoitusosuudet - käyttöomaisuuden myyntitulot.

18.10.2023: Kaupungin yhteisöveron jako-osuus ei kasva odotetusti

[Etusivu](#) / [Paikalliset](#)

Porvoon yhteisöverotuoton ennakoidaan alenevan 7 miljoonalla eurolla – Ujula lisäsi viimeiseen budjettiesitykseenä tuottavuusohjelman laadinnan

	A	B	C	D	E	F	G	H
1	VEROHALLLINTO		YHTEISÖVERON JAKO-OSUDET					
2								
3	KUNNAT		18.10.2023					
4								
5								
6								
7	Kuntanro	Kunta	Jako-osuus 2024, ennakkolliset	Muutos, %	Jako-osuus 2023	Muutos, %	Jako-osuus 2022	Muutos, %
08	631	Pyhäranta	0,0001123403	-21 %	0,0001420397	-26 %	0,0001921151	3 %
09	635	Päikkäne	0,0006119357	-2 %	0,0006227602	-6 %	0,0006591113	-8 %
10	636	Pöytyä	0,0014009322	18 %	0,0011866243	15 %	0,0010277990	-33 %
11	638	Porvoo	0,0182062090	48 %	0,0122891617	-49 %	0,0242154153	-8 %
12	678	Raahe	0,0087726701	48 %	0,0059351344	208 %	0,0019301071	-31 %

Porvoon talouden näkymät 2024 -2027, päivitetty ennuste

TULOSLASKELMA	TA2023+m	TA2024	Muutos %	TS2025	Muutos %	TS2026	Muutos %	TS2027	Muutos %
TOIMINTATUOTOT	67 043 642	68 309 916	1,9 %	72 427 527	6,0 %	74 625 459	3,0 %	75 371 714	1,0 %
Myyntituotot	5 103 900	6 605 325		6 671 378		6 738 092		6 805 473	
Maksutuotot	7 624 900	6 726 733		9 428 269		9 496 209		9 591 171	
Tuet ja avustukset	6 266 200	5 867 000		5 925 670		5 984 928		6 044 777	
Muut toimintatuotot	48 048 642	49 110 858		50 402 210		52 406 230		52 930 292	
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	620 000	670 000		670 000		670 000		670 000	
TOIMINTAKULUT	-231 457 617	-238 127 615	2,9 %	-257 142 380	8,0 %	-265 825 614	3,4 %	-272 783 896	2,6 %
Henkilöstökulut	-102 234 440	-109 031 300		-113 298 918	3,9 %	-117 262 833	3,5 %	-120 780 718	3,0 %
Palvelujen ostot	-55 498 621	-57 340 962		-59 634 600	4,0 %	-61 721 811	3,5 %	-63 573 466	3,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-14 166 400	-14 799 950		-15 678 582		-16 227 287		-16 551 833	
Avustukset	-10 834 200	-10 849 400		-12 803 255		-13 195 368		-13 459 275	
Muut toimintakulut	-48 723 956	-46 106 003		-48 323 139		-50 014 429		-51 014 718	
TOIMINTAKATE	-163 793 975	-169 147 699	3,3 %	-184 044 853	8,8 %	-190 530 155	3,5 %	-196 742 182	3,3 %
VEROTULOT	148 238 600	143 600 000	-3,1 %	154 600 000	7,7 %	155 800 000	0,8 %	161 200 000	3,5 %
Kunnan tulovero	97 000 000	93 000 000		94 000 000		100 000 000		104 000 000	
Kiinteistövero	17 238 600	18 600 000		18 600 000		18 800 000		19 200 000	
Osuus yhteisöveron tuotosta	34 000 000	32 000 000		42 000 000		37 000 000		38 000 000	
VALTIONOSUUDET	47 000 000	46 000 000	-2,1 %	50 000 000	8,7 %	50 500 000	1,0 %	49 500 000	-2,0 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	546 000	2 510 000	359,7 %	160 000	-93,6 %	-1 840 000	-1250,0 %	-3 840 000	108,7 %
Korkotuotot	160 000	710 000		160 000		160 000		160 000	
Muut rahoitustuotot	1 286 000	3 100 000		3 100 000		3 100 000		3 100 000	
Korkokulut	-800 000	-1 200 000		-3 000 000		-5 000 000		-7 000 000	
Muut rahoituskulut	-100 000	-100 000		-100 000		-100 000		-100 000	
UUSIKATE	31 990 625	22 962 301	-28,2 %	20 715 147	-9,8 %	13 929 845	-32,8 %	10 117 818	-27,4 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-28 500 000	-24 500 000		-25 000 000	2,0 %	-28 000 000	12,0 %	-30 000 000	7,1 %
TILIKAUDEN TULOS	3 490 625	-1 537 699	-144,1 %	-4 284 853		-14 070 155		-19 882 182	
VARAUSTEN JA RAHASTOJEN MUUTOKSET	700 000	0		0		1 000 000		1 250 000	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	4 190 625	-1 537 699	-136,7 %	-4 284 853	178,7 %	-13 070 155	205,0 %	-18 632 182	42,6 %

Lähtötilanteen pohjalla valtuuston hyväksymä TA24 – TS26, päivitykset:

TE24-uudistus huomioitu toimintatuottojen- ja kulujen määrässä sekä valtionosuusrahoituksessa

Maanmyyntitulot palautuvat aiemmalle tasolle TS26 alkaen?

Kokonniemen liikuntakeskus kasvattaa valmistuessaan kaupungin kustannuksia 5 – 6,5 milj. € vuosittain toteutuslaajuudesta riippuen

Joukkoliikenteen kulut v. 2024 tasolla, mahdollista tasokorotusta ei ole huomioitu

Toimintakuluissa ei huomioitu palveluverkkoselvitystä tai –suunnitelmaa

Palkankorotukset +3,0 - 3,9 % vuosittain

Inflaation odotetaan laskevan vaiheittain vuoteen 2027 mennessä kolmeen prosenttiin

Kunnan tuloveron ja kiinteistöveron määrät kasvavat +2,0 – 4,0 % vuosittain

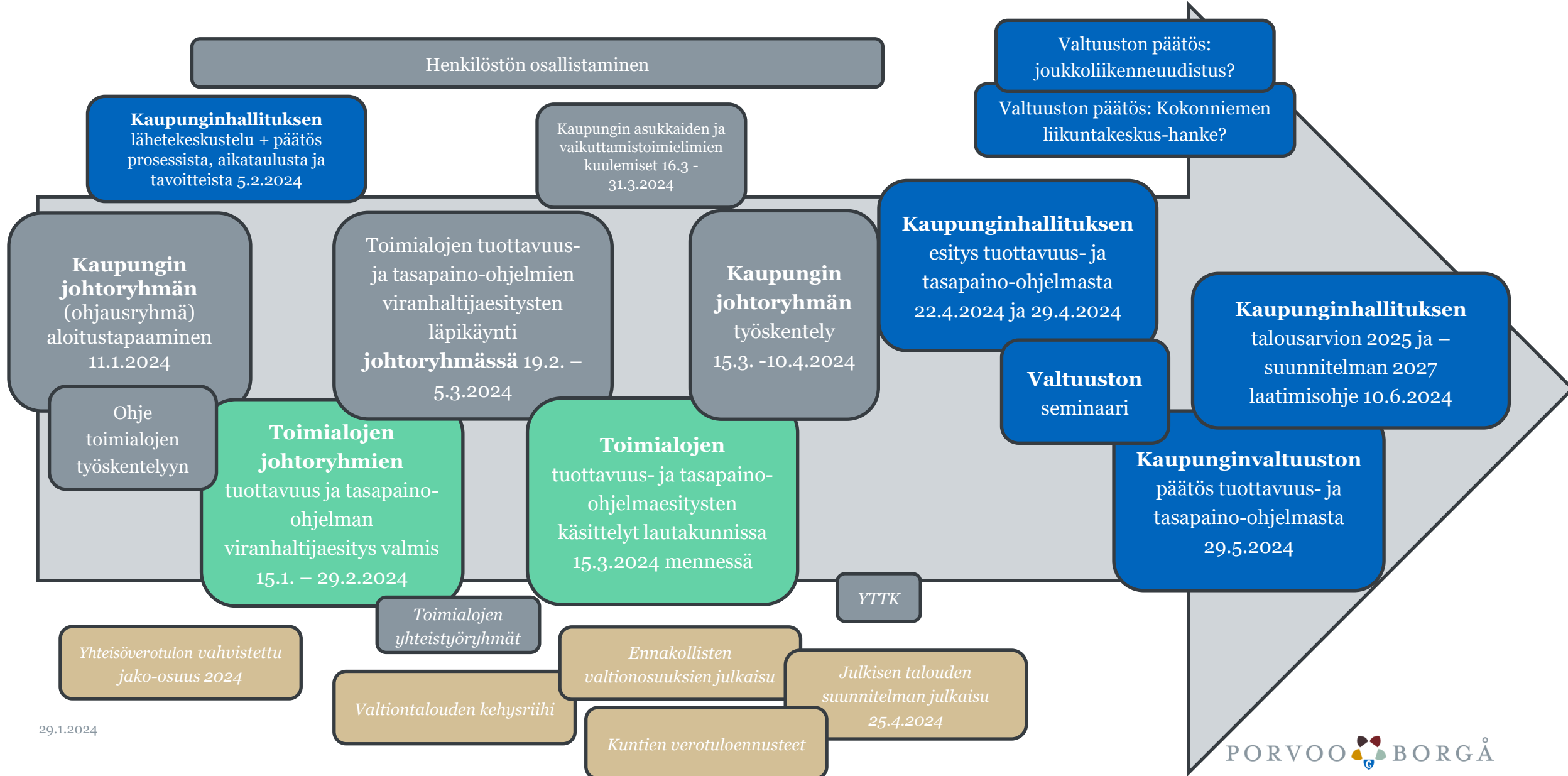
Yhteisöveron määrä kasvaa korkeaksi vuodelle 2025 ja palautuu jälleen matalammalle tasolle vuosina 2026 -2027

Valtionosuuksissa huomioitu hyvinvointialueuudistuksen jälkikäteistarkistus

Korkokulujen määrä kasvaa kaupungin investointitason kasvaessa vaikka korkotason odotetaan madaltuvan

Kaupungin investointitason kasvu kasvattaa poistojen määrää

Talouden tuottavuus- ja tasapaino-ohjelman aikataulu, **luonnos**

Talouden tuottavuus- ja tasapaino-ohjelma 2024 -2027 tavoite, luonnos

Kaupungin taloussuunnitelmavuosien TA2024 – TS2027 alijäämäksi on muodostumassa yhteensä 37 miljoonaa euroa

- Tuottavuus- ja tasapaino-ohjelman toimilla pyritään hillitsemään kaupungin toimintamenojen kasvua, tarkastelemaan tuottoina ja tuloina saatavia eriä ja varmistamaan vuosikatteen riittävyys kaupungin poistoihin sekä varmistamaan kuntalain mukainen talouden tasapaino

Tavoitteena on sopeuttaa kaupungin taloutta neljän vuoden aikana yhteensä 37 miljoonaa euroa. Tämä vastaa noin 3,5 prosenttia kaupungin käyttötalousmenoista.

Esimerkki:	TA2024	TS2025	TS2026	TS2027
Kulut n. 2/3 osaa tasapainottamistarpeesta				
Toimintamenojen karsiminen	0,5 M€	5 M€	7 M€	9 M€
Investointien tarkastelu: poistojen ja rahoituskulujen vähentyminen		0,9 M€	0,9 M€	0,9 M€
Kulut yhteensä	0,5 M€	5,9 M€	7,9 M€	9,9 M€
Tuotot n.1/3 osaa tasapainottamistarpeesta				
Toimintatuottojen kasvattaminen		0,5 M€	0,5 M€	0,5 M€
Muiden tuottojen tarkastelu		0,5 M€	0,5 M€	0,5 M€
Kertaluonteiset myyntivoitot			6,7 M€	-0,3 M€
Tuotot yhteensä		1,0 M€	7,7 M€	0,7 M€
Tarvittaessa lisäksi kunnallisveron ja kiinteistöveron tarkistus			1,5 M€	1,5 M€

Ohjelman laadinnan lähtökohtana toimii seuraavat linjaukset

- Talouden tuottavuus- ja tasapaino-ohjelman tavoitteena tulee olla, että ennakoitu kaupungin alijäämäkehitys katkaistaan, ja talous saadaan tasapainoon suunnitteluvuosien aikana. Tavoitteena on sopeuttaa kaupungin taloutta neljän vuoden aikana yhteensä 37 miljoonaa euroa, mikä vastaa noin 3,5 prosenttia kaupungin käyttötalousmenoista. Ohjelma koskee kaikkia kaupungin toimialoja sekä liikelaitoksia.
- Ensisijaisesti haetaan rakenteellisia ratkaisuja ja tuottavuustoimenpiteitä, jotka heikentävät kaupungin tuottamien palveluiden laatua mahdollisimman vähän.
- Taloutta tasapainotetaan laajaa keinovalikoimaa hyödyntäen: toimintamenoja ja investointeja karsitaan, toimintatuottoja pyritään kasvattamaan, kertaluonteisia käyttöomaisuuden myyntejä toteutetaan ja tarvittaessa tarkistetaan kunnallis- tai kiinteistöveroprosentteja.
- Henkilöstömenoja pyritään alentamaan ennusteeseen verrattuna suunnittelemalla työn tekemisen tapoja uudelleen ja hyödyntämällä vaihtuvuutta ja eläköitymisiä. Samalla tarkastellaan vuonna 2023 voimaan tulleen organisaatiouudistuksen toimivuutta ja tehdään tarvittaessa siihen muutoksia. Talouden tuottavuus- ja tasapainottamistoimenpiteet pyritään saavuttamaan ilman henkilöstön lomautuksia tai irtisanomisia. Porvoon kaupunki haluaa jatkossakin olla vetovoimainen ja kilpailukykyinen työnantaja.
- Ohjelma viedään valtuuston päätettäväksi toukokuussa 2024, jonka jälkeen vuoden 2025 talousarviokehys annetaan ohjelman mukaisesti. Lautakuntien ja johtokuntien tulee hyväksyä omat esityksensä 15.3.2024 mennessä.
- Valmistelussa on kuultava laajasti henkilöstöä, vaikuttamistoimielimiä, kaupungin asukkaita ja muita sidosryhmiä.

Tuottavuus- ja tasapaino-ohjelman keinot

Talouden tuottavuus- ja tasapaino-ohjelma sisältää pysyviä käyttötalouteen, investointeihin, tuloslaskelmaosaan sekä pysyvien vastaavien omistuksiin kohdistuvia keinoja

Esimerkkejä keinoista

Käyttötalous:

Kulut, tuottavuustoimet:

- Henkilöstökulut
  - eläköitymiset
  - lomautukset
  - rekrytoimatta jättämiset ja tehtävien uudelleenjärjestelyt
- Palvelujen ostot
  - sopimusten läpikäynti
  - uusista hankinnoista pidättäytyminen
- Aineet, tarvikkeet ja tavarat
  - sopimusten läpikäynti
  - uusista hankinnoista pidättäytyminen
- Muut kustannukset
  - palveluverkko/-taso

Tuotot, tasapainottamistoimet

- Maksutuotot
  - indeksikorotukset yms.
- Muut toimintatuotot

Tuloslaskelmaosa, tasapainottamistoimet:

Kaupungin verorahoitus

- kunnallisvero
- kiinteistövero

Rahoitustuotot ja –kulut

- liikelaitosten korkotuotot peruspääomasta
- tytäryhtiöiden osingonjako
- lainanhoitokulut

Investoinnit, tasapainottamistoimet:

- priorisointi
- vaihtoehtoiset toteutustavat
- luopuminen

Pysyvien vastaavien omistukset, tasapainottamistoimet:

Käyttöomaisuuden läpikäynti

- kiinteistöt / myynnit

Osakeomistusten läpikäynti

- osakkeet ja osuudet / myynnit

Talouden tuottavuus- ja tasapaino-ohjelma 2024 -2027 toimialat, (toimintakuluihin päivitetty ennuste TA2024 – TS2025-2027)

Esimerkki käyttötalouteen kohdistuvasta tuottavuus- ja tasapainotarpeesta:	TA2024	TS2025	TS2026	TS2027	
Konsernipalvelut					
Toimintakulut	-46 881 212	-49 821 194	-51 455 507	-52 840 165	
Tuottavuus- ja tasapainottamistarve	98 437	968 747	1 354 981	1 743 364	
Kaupunkikehitys					
Toimintakulut	-27 462 321	-29 110 060	-30 099 802	-30 882 397	
Tuottavuus- ja tasapainottamistarve	57 663	566 030	792 620	1 018 908	
Kasvu ja oppiminen					
Toimintakulut	-123 630 442	-131 048 269	-135 503 910	-139 027 011	
Tuottavuus- ja tasapainottamistarve	259 589	2 548 165	3 568 232	4 586 939	
Elinvoima					
Toimintakulut	-40 153 640	-47 162 858	-48 766 396	-50 034 322	
Tuottavuus- ja tasapainottamistarve	84 311	917 057	1 284 168	1 650 790	
Toimintamenojen karsiminen yhteensä	500 000	5 000 000	7 000 000	9 000 000	21 500 000

Joukkoliikenneuudistus ja Kokkonniemen liikuntakeskuksen investointikokonaisuus tarkastellaan erikseen

Tuottavuustarve on jaettu toimialoille toimintakulujen suhteessa (2024 0,5M€, 2025 5M€, 2026 7M€ ja 2027 9M€)

Tuottavuus ja tasapaino-ohjelman tarkistaminen ja seuranta

Seuranta:

- Osavuosisiraportointi ja tilinpäätökset

Tarkistaminen:

- Kaupunginhallitus tarkastelee vuosittain talouden tuottavuus- ja tasapaino-ohjelman kehitystä ja esittää tarvittaessa valtuustolle muutoksia siihen.
- Erityinen fokus siihen, että talous on tasapainossa vuosina 2026-2027.

PORVOO BORGÅ